

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 209/24
24.4.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Маје Чогурић, председника већа, Миленије Петричевић и Станиславе Митровић, чланова већа, у парници тужилаца АА, мал. ББ, чији је законски заступник мајка ВВ и ВВ, сви из ..., са боравиштем у ..., чији је заједнички пуномоћник Невена Чупић, адвокат из Београда, Народног хероја Петра Мећаве 1, против туженог ГГ из ..., чији је пуномоћник Драгана Срећковић, адвокат из Младеновца, Краља Александра Обреновића 55а, ради измене одлуке о вршењу родитељског права и висине издржавања, одлучујући о жалбама парничних странака, изјављеним против пресуде Основног суда у Младеновцу П2 416/21 од 27.12.2023. године, у седници већа одржаној дана 24.4.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Младеновцу П2 416/21 од 27.12.2023. године у делу става првог изреке којим је одлучено да се мења став други изреке правноснажне пресуде Основног суда у Младеновцу П2 446/18 од 21.3.2019. године у погледу вршења родитељског права, другом и трећем изреке и у тим деловима жалба туженог, **ОДБИЈА** као неоснована.

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Младеновцу П2 416/21 од 27.12.2023. године у преосталом делу става првог изреке којим је одлучено да се мења став четврти изреке правноснажне пресуде Основног суда у Младеновцу П2 446/18 од 21.3.2019. године у погледу висине доприноса за издржавање, четвртом, петом и седмом изреке и у тим деловима предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу П2 416/21 од 27.12.2023. године, ставом првим изреке одлучено је да се мења правноснажна пресуда Основног суда у Младеновцу П2 446/18 од 21.3.2019. године у ставу другом и четвртом изреке, у погледу вршења родитељског права и висине доприноса за издржавање. Ставом другим изреке малолетна ББ рођена ...2006. године, поверена је на непосредно старање мајци ВВ, која ће самостално вршити родитељско право, а пребивалиште малолетног детета биће на адреси пребивалишта мајке. Ставом трећим изреке одлучено је да ће се контакти малолетне ББ са туженим оцем ГГ као родитељем који не врши непосредно

родитељско право одвијати према жељи и слободном времену малолетног детета. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени ГГ да на име доприноса за издржавање малолетне ћерке ББ плаћа месечно 15.000,00 динара, сваког 1. до 5. у месецу за текући месец, уплатом на текући рачун законског заступника, мајке ВВ, број ..., који се води код "Erste Banke", почев од дана подношења тужбе 30.11.2021. године, па убудуће, док та обавеза буде по закону трајала, под претњом принудног извршења. Ставом петим изреке обавезан је тужени ГГ да на име доприноса за издржавање сина АА плаћа месечно 15.000,00 динара сваког 1. до 5. у месецу за текући месец, уплатом на текући рачун АА број ..., почев од дана подношења тужбе 30.11.2021. године, па убудуће, док та обавеза буде по закону трајала, под претњом принудног извршења. Ставом шестим изреке одбијен је тужбени захтев тужилаца АА и малолетне ББ за месечни износ на име издржавања од досуђених 15.000,00 динара до тражених 24.500,00 динара, као неоснован. Ставом седмим изреке одлучено је да свака страна сноси своје трошкове поступка.

Против наведене пресуде парничне странке су благовремено изјавиле жалбе, побијајући је из свих разлога предвиђених одредбом члана 373. став 1. Закона о парничном поступку. Тужиоци жалбом побијају одлуку о трошковима поступка садржану у ставу седмом изреке ожалбене пресуде, а тужени пресуду побија у ставовима првом, другом, трећем, четвртном и петом изреке.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 386. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11, са каснијим изменама и допунама), у вези члана 202. до 205. Породичног закона - ПЗ, Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужилаца основана, а жалба туженог делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Основног суда у Младеновцу П2 446/18 од 21.3.2019. године, ставом првим изреке разведен је брак парничних странака; ставом другим изреке одређено је да ће над заједничком малолетном децом странака родитељи заједнички вршити родитељско право, а да ће пребивалиште малолетне деце бити на адреси пребивалишта мајке; ставом трећим изреке уређен је начин одржавања личних односа малолетне деце са оцем, а ставом четвртим изреке обавезан је отац да на име свог доприноса за издржавање малолетне деце плаћа месечно по 8.000,00 динара, сваког 1. до 5. у месецу за текући месец, уплатом на текући рачун мајке као законске заступнице мал. деце. Према налазу и мишљењу органа старатељства од 27.6.2022. године и изјашњењу руководиоца одељења од 19.10.2023. године, с обзиром на поремећене родитељске односе, постојећу животну организацију и школовање малолетног детета, испуњени су услови за измену одлуке о вршењу родитељског права над малолетном ББ, у чијем је интересу да буде поверена мајци на самостално вршење родитељског права. Малолетна ББ је пред органом старатељства дала изјаву да јој је због постојеће животне организације лакше да живи са мајком, имајући у виду да похађа школу у ..., да јој није битно који родитељ ће самостално вршити родитељско право докле год може несметано да одржава контакте са оцем, у чему је мајка не спречава. Према исказу тужиоца АА, од октобра 2021. године са мајком и сестром станује у ..., где похађа средњу школу и тренира одбојку за ОК ..., а школовање ће наставити на универзитету у САД-у. Трошкови школовања у САД износе 20.800 америчких долара, а будући да је остварио право на

стипендију од 13.500 долара, на име трошкова школовања ће плаћати разлику од 7.300 долара. Трошкови поводом одласка на школовање обухватају путне трошкове у износу од 660 евра, нострификације дипломе 95 долара, пријемног испита за колеџ 50 долара, студентске таксе 350 долара и регистрације играча 150 долара. Његови трошкови на име исхране и хигијене износе 1.000,00 динара дневно, суплемената и витамина 100 евра месечно, одеће 400-500 евра и обуће 100-150 евра по пару, а купује 2 пара по сезони. Његова сестра ББ остварује стипендију око 5.500,00 динара месечно. Према исказу тужиље ВВ, законске заступнице мал. ББ, дневни трошкови мал. детета износе 1.000,00 динара, трошкови средстава за хигијену и козметике 5.000,00-6.000,00 динара месечно, школског прибора 10.000,00 динара, џепарца 6.000,00 динара, летње гардеробе 200 евра и зимске 400 евра. Мал. ББ похађа трећи разред средње школе, ради као ... и остварује приход од 600,00 динара по утакмици. Тужилац АА је на школовању у САД-у, остварио је право на спортску стипендију, али износ стипендије не подмирује трошкове школовања. Законска заступница на име закупнине за стан у којем станује са мал. ББ и ванбрачним партнером издваја 350 евра, а рата стамбеног кредита који отплаћује износи 10.000,00 динара. Радно је ангажована и остварује приход од око 40.000,00 динара, повремено се додатно радно ангажује, а остварује приход и од закупнине за стан у ... чији је власник. Према исказу туженог, запослен је, остварује зараду од 74.000,00 динара и није у могућности да остварује додатне приходе. За исхрану за њега, оца и мал. ББ, када борави код њега, издваја 40.000,00 динара, а за грејање 30.000,00 динара. Власник је стана који не издаје у закуп, јер исти користи ББ када борави у ... Редовно доприноси издржавању деце износом на који је обавезан претходном одлуком, сносио је трошкове авионске карте за АА пут у САД, као и трошкове лекарских прегледа и терапија, а ББ даје џепарац када борави код њега.

Одлучујући о измени одлуке о вршењу родитељског права, првостепени суд је прихватио налаз и мишљење органа старатељства и закључио да је у најбољем интересу малолетног детета ББ да буде поверена мајци ВВ на самостално вршење родитељског права. При одлучивању суд је имао у виду актуелну породичну ситуацију, околност да мал. дете са мајком станује у ..., где похађа школу, али и непостојање родитељске сарадње и изражено мишљење мал. ББ да жели да настави живот са мајком. Имајући у виду најбољи интерес мал. детета првостепени суд је у смислу одредаба члана 6, 65, 77. став 3. и 266. ПЗ, мал. дете странака поверио мајци на самостално вршење родитељског права. Одлучујући о начину одржавања личних односа мал. детета са оцем, првостепени суд је прихватио налаз и мишљење органа старатељства и чињеницу да се контакти већ одвијају неометано, те је водећи се најбољим интересом детета, у смислу одредбе члана 6, 61. и 266. ПЗ, донео одлуку о начину одржавања личних односа.

Одлучујући о измени одлуке о висини доприноса туженог у издржавању деце, првостепени суд је закључио да су се промениле околности на основу којих је донета претходна одлука чија се измена тражи, будући да је тужилац АА на школовању у САД, да мал. ББ похађа трећи разред средње школе у ..., да су старијег узраста, те да су се економске прилике промениле, а имајући у виду и висину минималне суме издржавања коју у смислу члана 160. став 4. ПЗ прописује министарство надлежно за породичну заштиту, која је у време пресуђења износила 44.926,00 динара, па је применом одредби члана 154, 155, 160, 161, 162. и 164. ПЗ, обавезао туженог да доприноси издржавању деце са по 15.000,00 динара месечно, почев од подношења тужбе.

Супротно жалбеним наводима туженог правилна је одлука првостепеног суда садржана у ставу другом изреке, којом је мајци поверено самостално вршење

родитељског права над мал. ББ и ставу трећем изреке, којим је уређен начин одржавања личних односа мал. детета са оцем. Из изведених доказа, налаза и мишљења органа старатељства и изјашњења руководиоца одељења, утврђено је да су поремећени односи између родитеља мал. ББ и да је родитељска сарадња оскудна, због чега не постоји могућност заједничког вршења родитељског права, као и да се мал. дете пред органом старатељства изјаснило да жели да настави да живи са мајком у ..., што јој одговара због постојеће животне организације, а да са оцем жели несметано да одржава личне односе, па је код таквог стања, правилно побијаном одлуком првостепени суд применом одредби члана 6, 61, 65, 77. став 3. и 266. ПЗ, прихватањем стручног мишљења органа старатељства и уважавајући изражено мишљење мал. детета, оценио постојање најбољег интереса детета да буде поверена на самостално вршење родитељског права мајци. Начин одржавања личних односа оца са мал. ББ, који се одвија према жељи детета, у складу са њеним обавезама, омогућава одржавање и даље развијање личних односа.

Неосновано се жалбом туженог оспорава правилност одлуке о вршењу родитељског права указивањем да је мал. ББ изјаву пред органом старатељства дала јуна 2022. године, а да је одлука донета децембра 2023. године, због чега је требало саслушати мал. дете. Супротно жалбеним наводима, жеља детета да настави да живи са мајком изражена пред стручним лицима органа старатељства јуна 2022. године, потврђена је и октобра 2023. године пред органом старатељства, када је констатовано да код мал. ББ и даље постоји потреба да се дистанцира од конфликта родитеља, као и да нема промена у породичном функционисању и жељи детета, због чега је орган старатељства остао при раније датом мишљењу, уз напомену да би изјашњавање детета пред судом могло утицати на појачавање већ постојећег конфликта лојалности код детета. Следом наведеног, првостепени суд је правилно прихватио налаз и мишљења органа старатељства и проценио најбољи интерес мал. детета да буде поверена мајци на самостално вршење родитељског права, имајући у виду актуелну животну ситуацију, узраст и потребе детета, способност мајке да те потребе задовољи, као и изражено мишљење и вољу детета, чија аутентичност наводима жалбе туженог није доведена у сумњу. Најбољи интерес детета је увек примаран када се одлучује о заштити права и интереса детета, подразумева задовољавање дететових емотивних и развојних потреба, а цени се према околностима сваког посебног случаја, које је првостепени суд супротно наводима жалбе, правилно оценио и своју одлуку образложио јасним и аргументованим разлозима које у свему прихвата другостепени суд.

Према члану 77. став 3. ПЗ један родитељ сам врши родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права, док према члану 61. став 1. дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи. Према члану 266. став 1. истог закона у спору за заштиту права детета и спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета, а одредба члана 270. истог закона обавезује суд да пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Првостепени суд је доношењем одлуке о измени одлуке о вршењу родитељског права и начину одржавања личних односа правилно имао у виду наведене законске одредбе када је закључио да је у најбољем интересу мал. детета да мајка самостално врши родитељско право, а да се лични односи са оцем одржавају према жељама и у складу са обавезама детета, прихватајући налаз и мишљење органа старатељства, који је јасан, образложен и израђен од стране

стручних лица одговарајућих струка.

На основу изложеног Апелациони суд у Београду је потврдио првостепену пресуду на основу члана 390. ЗПП, одлучујући као у ставу првом изреке ове пресуде.

Основано се жалбом туженог указује да је првостепени суд одлучујући о измени одлуке о висини доприноса за издржавање АА и мал. ББ, учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, будући да побијана одлука не садржи јасне разлоге о битним чињеницама, а поједини разлози су противречни садржини изведених доказа, због чега се побијана одлука у наведеном делу не може испитати. Осим тога, основано се жалбом туженог указује и да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено. Наиме, одлучујући о захтеву за измену одлуке о издржавању, имајући у виду утврђено чињенично стање првостепени суд је у смислу одредбе члана 164. ПЗ, утврдио да су се од доношења претходне одлуке измениле околности које се огледају у повећању потреба деце, јер су старијег узраста, па је обавезао туженог да доприноси издржавању месечним износом од по 15.000,00 динара, сходно одредби члана 154, 155, 160, 161, 162. и 266. ПЗ.

По оцени овог суда, првостепени суд је пропустио да утврди све чињенице које су биле од значаја за доношење одлуке сагласно одредби члана 205. Породичног закона. Тужиоци су у тужби и током поступка износили чињенице на основу којих би проистекао закључак о постојању промењених околности који изискују измену одлуке о висини издржавања, па је првостепени суд приликом одмеравања висине доприноса туженог издржавању деце морао водити рачуна о уобичајеним потребама деце као поверилаца издржавања и могућностима туженог као дужника издржавања, водећи рачуна и о минималној суми издржавања, све у складу са одредбом члана 160. у вези члана 164. ПЗ.

Према члану 164. ПЗ висина издржавања може се смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука. Критеријуми за одређивање издржавања прописани су чланом 160. истог закона, према коме се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1.). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2.), а могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, личних потреба, обавеза да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3.). Издржавање пунолетног детета остварује се под одређеним условима.

Одредбом члана 64. став 1. ПЗ одређено је да дете има право на образовање у складу са својим способностима, жељама и склоностима, а према члану 155. став 2. истог закона, право на издржавање од родитеља има пунолетно дете које се редовно школује најкасније до навршене 26. године живота, сразмерно могућностима родитеља. Услов за издржавање пунолетног детета ограничен је уколико би прихватање захтева за издржавање представљало очигледну неправду за родитеље у смислу става 4. истог члана закона.

Из цитиране одредбе члана 160. ПЗ произлази да су два основна критеријума за одређивање издржавања потребе повериоца и могућности дужника издржавања. У

конкретном случају, првостепени суд није правилно утврдио појединачне потребе деце, нити висину износа којима се могу задовољити њихове укупне месечне потребе. Наиме, потребе тужиоца АА, суд је утврдио из његовог исказа (који суд није оценио, па је нејасно да ли исти прихвата и на њему заснива одлуку) датог за време боравка у Србији, пре одласка на школовање у САД, а како је током поступка променио место боравка, суд је пропустио да постављањем питања разјасни колике су потребе тужиоца у време доношења одлуке и то у средини у којој живи, школује се и остварује социјалне контакте, те колики новчани износ месечно треба издвојити за задовољење потреба исхране, хигијене, обуће, одеће, становања и евентуалних других потреба. Поред наведеног, суд није поуздано утврдио колико износе трошкови школовања, јер из исказа тужиоца АА произлази да исти износе 20.800 америчких долара, док је из уговора који је тужилац закључио са ..., дана 15.11.2021. године, суд утврдио да висина школарине износи 31.000 долара, при чему је наведена исправа састављена на страном језику, а тужиоци нису, у смислу одредбе члана 240. став 2. ЗПП доставили превод исправе оверен у складу са законом, па се наведена битна чињеница не може утврђивати из ове исправе. Није утврђена ни битна чињеница да ли тужилац АА остварује приходе обављањем повремених послова, како произлази из исказа туженог. Трошкови које је тужилац АА определио у свом исказу, а који се односе на трошкове поводом одласка на школовање у САД и прославе матуре, представљају једнократне трошкове настале у периоду када су родитељи заједнички вршили родитељско право, те су у подмиривању тих трошкова заједнички учествовали. Такође, првостепени суд је пропустио да поуздано утврди потребе мал. ББ на име трошкова исхране, с обзиром на то да их законска заступница није определила у свом исказу, а првостепени суд је пропустио да постављањем питања и на други целисходни начин у смислу члана 313. ЗПП утврди наведене битне чињенице. Поред наведеног, суд није поуздано утврдио да ли је мал. ББ остварила право на стипендију и у ком износу (наведено произлази из исказа тужиоца АА) и колике приходе мал. тужиља остварује обављајући послове ..., те да исказ мајке која је тврдила да мал. тужиља по том основу остварује приход од 600,00 динара по утакмици, доведе у везу са писаним доказима (признанице Одбојкашког савеза Београда) из којих произилази да је приход тужиље по том основу 2.000,00-2.500,00 динара. Како се издржавање одређује према потребама повериоца, а потребе повериоца зависе између осталог и од прихода које поверилац остварује, суд је пропустио да несумњиво утврди да ли АА остварује приходе обављањем повремених послова и мал. ББ по основу стипендије и обављања послова ... и у ком износу.

Како се због наведених недостатака првостепена пресуда у делу којим је одлучено о измени висине издржавања не може сматрати правилном и законитом, Апелациони суд у Београду је применом одредаба члана 391. став 1. и 392. став 2. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке.

У поновном поступку првостепени суд ће поступити по примедбама из ове пресуде и у смислу члана 398. став 2. ЗПП отклонити учињену битну повреду и расправити спорна питања на која је указано, а потом ће правилном оценом изведених доказа и доказа које странке имају право и дужност да предложи до закључења главне расправе, руководећи се истражним начелом у смислу члана 205. ПЗ утврдити одлучне чињенице од којих зависи правилна примена одредбе члана 154, 155. и 160. у вези члана 164. ПЗ, пре свега у погледу потреба пунолетног тужиоца који се редовно школује у САД и потреба мал. тужиље, водећи рачуна о томе да су оба родитеља дужна да издржавају малолетно дете сразмерно њиховим могућностима, а да су у обавези да се старају о школовању и стручном усавршавању своје пунолетне деце, у мери у којој им по редовном току ствари то омогућавају животне и материјалне могућности, па ће

имајући у виду све околности овог случаја поново одлучити о измени одлуке о издржавању, а за своју одлуку навести јасне и законите разлоге.

Укинута је применом члана 401. тачка 3. ЗПП и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу седмом изреке побијане пресуде, јер зависи од коначног исхода спора и успеха странака у њему.

**Председник већа-судија
Маја Чогурић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић